

מדינת ישראל
ועדת ערר לענייני קורונה וחרבות ברזל – מסלול ארצי

ערר 1848-23
(ערר קורונה)

לפני כבוד חברי הוועדה:
ערן עסיס, עו"ד - יו"ר
טניה חכמוב, רו"ח - חברה

העוררת:
אסתי שיוביץ
בעצמה

נ ג ד

המשיבה:
רשות המסים
באמצעות היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות
רחוב בן גוריון 38 רמת גן
מייל: corona.ararim@taxes.gov.il

החלטה

רקע עובדתי וטענות העוררת

1. העוררת היא עוסקת מורשית. במהלך שנת 2019 ועד פרוץ מגפת הקורונה, היו לעוררת הכנסות ממתן הרצאות, וכן מעט הכנסות מזדמנות אחרות. בכל שנות הדיווח שהוצגו לוועדה, הכנסות העוררת לא עלו על 150 אלף ש"ח בשנה.
2. לאחר פרוץ מגפת הקורונה, משלא התאפשר לעוררת לעסוק בתחום ההרצאות, החלה העוררת בחודש יולי 2020 בפעילות עסקית חדשה – הפקת תכנים טלוויזיוניים. במסגרת זו, היו הכנסותיה של העוררת גבוהות בהשוואה להכנסותיה בתקופת הבסיס.
3. בהתאם לחוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (להלן – החוק), הגישה העוררת בקשות למענקי הוצאות קבועות בתקופות זכאות שונות. כחלק מהליך ההגשה, חתמה העוררת בעת הגשת הבקשות על הצהרות בנוסח מעין זה:

"היתה לי ירידה בהכנסות העסק בחודשים [...] ביחס למחזור
העסקאות של בחודשים [...], עקב נגיף הקורונה.

[...]

ידוע לי שאם יתברר שלא חלה ירידה בפעילותי הכלכלית בחודשים
[...] בעקבות נגיף הקורונה [...] יהיה עלי להחזיר את סכום המענק
במלואו."

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

4. מלוא המענקים שולמו לעוררת בהתאם להצהרותיה. יוער כי לצד זאת, שולמו לעוררת סכומי מענקים נוספים, שהוועדה אינה מוסמכת לדון בעניינם (מענק סיוע לעצמאים בהתאם לחוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה (מענק עבודה), התשס"ח-2007; להלן – **המענקים הסוציאליים**)
5. בשלב מאוחר יותר, מצאה המשיבה כי לא חלה ירידה במחזורי ההכנסות של העוררת, וקבעה כי עליה להשיב את המענקים ששולמו לה. השגות שהגישה העוררת כנגד החלטה זו נדחו.
6. בתמצית, העוררת טענה כי יש להפריד בין הפעילות העסקית הקודמת שלה במתן הרצאות, שבהכנסות ממנה חלה ירידה ואף עצירה מוחלטת, לבין הפעילות העסקית החדשה שלה, שבה החלה בהיעדר הכנסות מהרצאות. העוררת הדגישה כי אף שינתה את שם העסק ודיווחה לרשויות המס על שינוי השם. לצד זאת הוסיפה העוררת כי הפעילות העסקית החדשה לא הייתה רווחית, והגם שנרשמו אצלה הכנסות גבוהות, הן נועדו לכיסוי הוצאות, והרווח בכל תקופת הפעילות הסתכם בכ-4,500 ש"ח בלבד. לשיטת העוררת, יש מקום לראות בפעילות העסקית החרیגה בתחום הטלוויזיה כהכנסה חריגה ולנכות אותה מחישוב המענק. כמו כן העירה העוררת כי בשנת 2019 הייתה לה הכנסה נוספת של כ-136 אלף ש"ח ממשכורת בעיסוק דומה (ניהול הדרכות), כך שבתוספת סכום זה לתקופת הבסיס, חלה ירידה גדולה עוד יותר.
7. טענות אלו נדחו על ידי המשיבה, שקבעה כי הטענות אינן מתיישבות עם הוראות החוק ועם תכליתו.

דיון והכרעה

8. לאחר ששמענו את טענות העוררת, בכתב ובעל פה, לרבות במסגרת דיון שהתקיים באמצעים טכנולוגיים ביום 7.5.2024, באנו לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.
9. התנאי העיקרי והראשון למתן המענק הוא קיומה של ירידת מחזורים, בהשוואה בין תקופת הזכאות ובין תקופת הבסיס, בשיעור העולה על 25% או 40%, לפי העניין. אין מחלוקת כי תנאי זה אינו מתקיים בדיווחי ההכנסות של העוררת. דיווחי ההכנסות הם חד משמעיים – העוררת הצליחה להפיק בתקופת הזכאות הרלוונטיות הכנסות גבוהות יותר מאלו שהיו לה בשנת 2019.
10. עם כל ההבנה לטענות העוררת, דומה כי רובן ככולן מתייחסות למישור שלפנים משורת הדין. העוררת ביקשה כי חישוב ירידת המחזורים ייערך בנטרול ההכנסה שהייתה לה

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

בפועל בתקופת מגפת הקורונה, אולם לא הצביעה על סעיף חוק המתיר למשיבה או לוועדה לערוך חישוב כזה, וליצור לעוררת זכאות יש מאין.

11. גם ההפרדה שעליה מבקשת העוררת להתבסס, בין פעילות עסקית אחת לפעילות עסקית אחרת, שבוצעו שתיהן תחת שמה של העוררת כעוסקת מורשית – אינה מעוגנת בחוק. החוק מגדיר מיהו "עוסק" הזכאי למענק – "חייב במס כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף..."; לא מצאנו דרך לקרוא את ההגדרות הרלוונטיות בחוק ובחוק מס ערך מוסף ככאלו המאפשרות את ההפרדה המבוקשת. לשם השוואה, תשומת הלב מופנית לתקנה 9 לתקנות מס ערך מוסף (רישום) התשל"ו-1976, בה קיימת אפשרות להפרדת יחידות שונות בעסק, ואולם היא מותנית בתנאים שאינם מתקיימים בענייננו – בקשה מראש לרשום בנפרד את העסקים השונים, ניהול רישומים חשבונאיים נפרדים, וכן תנאי לפיו לא ניתן להפריד בין יחידות בעסק כך שאחת היחידות תהיה פטורה ממס. אין די אפוא בשינוי השם בכדי להתייחס לפעילות העסקית כיחידת הכנסות נפרדת לעניין המענקים.

12. הזכאות למענקים בהתאם לחוק מבוססת על מבחן פשוט של ירידה בהכנסות – הא ותו לא. החוק אינו מסמיך את המשיבה להקצות מענקים על בסיס מבחן חלופי של ירידה ברווחיות, ולא בכדי. בדיקה פרטנית של רווחיות העסק עשויה הייתה להכביד על המשיבה הרבה למעלה מיכולתה (והעוררת יכולה להעיד מחוויותיה על העומס הרב המוטל ממילא על נציגי המשיבה גם במתכונת הקיימת). תנאי המענק נקבעו במודל פשוט ויעיל, מתוך מטרה להתאים לעסקים רבים ככל הניתן. הם מתייחסים לצד ההכנסות בעסק בלבד, ואינם כוללים בחינה של צד ההוצאות, או הכנסות אחרות כגון ההכנסה ממשכורת.

13. ייתכן שישנם עוסקים שנפגעו באופן אחר, והמסגרת החקיקתית שנקבעה אינה מתאימה להם. על הרקע הזה, הצענו לצדדים בשלבים שונים מתווי פשרה, ואולם משלא התקבלה הסכמה על כך – אין לנו אלא ליישם את החוק על העוררת כפשוטו.

טענות לגבי התנהלות הצדדים

14. בשלבים שונים של ההליך, העוררת הלינה על התנהלות המשיבה. כך למשל, העוררת הלינה על כך שקיבלה תגובות לא מנומקות, ועל היעדר התייחסות לטענותיה; טענה כי נפל שיהוי בתגובת המשיבה; וכן הביעה תרעומת על כך שהוטלו עליה עיקולים (נושא שנדון על ידינו בהחלטת ביניים מיום 7.2.2024). אלא שגם התנהלותה של העוררת עצמה הייתה נגועה בפגמים קשים, וגם על הרקע הזה ראינו קושי לקבל את טענותיה.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

15. בצדק הדגישה המשיבה כי בקשת העוררת למענק כללה הצהרה השגויה – הצהרה בדבר ירידה בהכנסות. מלכתחילה, העוררת לא טרחה לפנות לנציגי המשיבה על מנת לברר אם היא זכאית להגיש בקשה למענק בנסיבות כאלה, או למצער על מנת להסביר את הצהרתה. גם אם העוררת הייתה סבורה בתום לב כי המענק "מגיע לה", בשל השפעות אחרות שהיו לנגיף הקורונה על פעילותה העסקית – קשה לקבל את ההתעלמות של העוררת מהפגם האינהרנטי הכרוך בהגשת הבקשה תוך הצהרה בודעין על עובדה שאינה נכונה.

16. כאן המקום להעיר כי עסקים קטנים, שהכנסותיהם נמוכות מ-300 אלף ש"ח בשנה, טופלו על ידי המשיבה במתכונת מהירה. דיווחים שוטפים אודות ההכנסות הדו חודשיות בעסק מצויים אצל המשיבה רק בחלק מהמקרים, ומטעם זה המענק שולם לעוסקים על בסיס הצהרה וללא בדיקה האם קיימת ירידת מחזורים בפועל. למעשה, המשיבה נסמכה על הצהרה זו של העוררת, שמבחינה עובדתית פשוט לא הייתה נכונה.

17. אמנם, בדיון הערנו כי בטופס הגשת הבקשה לא היה מקום להוסיף הערות או מסמכים נוספים, ובנסיבות כאלו אכן קשה יותר לצפות מן העוסקים להבהיר את כוונתם. אולם אין בכך בכדי להצדיק הגשת בקשה מצד העוררת הכוללת הצהרה לא נכונה. נעיר כי ככל שהדבר נוגע למיצוי זכויותיה, הפגינה העוררת יכולת מרשימה לחשוב "מחוץ לקופסה" ועשתה כל מאמץ כדי להניע את מקבלי ההחלטות כדי להתייחס להערותיה ולטענותיה; ואולם בתחילת הדרך, כאשר מאמץ דומה היה מתבקש מצד חובת ההגינות המוטלת עליה, היא נותרה פסיבית. העוררת יכולה הייתה לפנות למשיבה מלכתחילה, באותם דרכים שבהם פנתה בדיעבד, ולהבהיר מדוע הוגשה הבקשה כפי שהוגשה. אילו הייתה עושה כן, ניתן היה לומר בנקל שהיא מגיעה לוועדה בידיים נקיות.

18. נוסף ונציין כי לאחר שהעוררת הגישה את פירוט הכנסותיה בתקופות השונות, התברר כי בחודשים מאי-יוני 2020 היו לעוררת הכנסות מתחום עיסוקה הקודם (הכנסות מהרצאות והכנסות מזדמנות אחרות) – וכי הכנסות אלו עלו על סך ההכנסות בתקופת הבסיס. העוררת עצמה טענה כי החלה לעסוק בהפקות טלוויזיוניות רק בתחילת חודש יולי 2020. הגשת הבקשה לחודשים מאי-יוני 2020, בצירוף הצהרה בדבר ירידת המחזורים ירידת מחזורים, הייתה כוזבת ולא הייתה מבוססת אף לשיטת העוררת.

19. נעיר בצד זאת כי העוררת – שאינה מיוצגת – התנהלה באופן לא נאות גם בהליך שלפנינו. בכתבי טענותיה היא נקטה כלפי המשיבה גם בלשון משתלחת ובוטה, תוך ירידה לפסים אישיים, והפגינה יחס לא ראוי שאין לו מקום בהליך משפטי. גם אם העוררת חוותה תסכול או חוסר שביעות רצון, עליה להבין שגם הרשות המינהלית המצויה מהעבר השני של המתרס ראוייה לכבוד דיוני, ולא זו הדרך להביע את תחושותיה.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

20. לא למותר להעיר כי העוררת היא עורכת דין בהכשרתה ובמקצועה. העוררת טענה בדיון כי מאז 2012 עזבה את המקצוע; אלא שגם לטענת העוררת, חלק מההכנסות שנרשמו אצלה בתקופות הרלוונטיות מקורן בייעוץ משפטי (כולל בחודש יוני 2020). בנסיבות כאלה, ספק אם הניסיון להתנער כביכול להתנער מה"תיוג" כעורכת דין הוא במקומו.

21. אכן, הצדק עם העוררת בכך שחלף זמן רב עד שהעוררת קיבלה תשובה מנומקת כדבעי בגין פניותיה, אולם קשה לומר כי המשיבה בלבד אחראית לכך. נקודת הפתיחה של ציר הזמן הוא בהגשת הבקשה על ידי העוררת – בקשה שכאמור לא הייתה אמורה להיות מוגשת, ולמצער, כאמור, הייתה צריכה להיות מלווה בפניה מצד העוררת. כשנבדקה הבקשה ונשללו המענקים, נענתה העוררת על השגתה בתוך זמן קצר, ואולם המענה היה לקוני באופיו. העוררת התעקשה על מיצוי הליך ההשגה ומתן תשובה מנומקת יותר, הגם שהייתה יכולה להגיש ערר כבר באותה העת, משנענתה השגתה.

22. בשלב זה חל עיכוב ממושך, שניתן לייחס אותו להיעדר תגובה מנומקת מטעם המשיבה, אך באותה מידה ניתן לומר שהזמן היה נחסך אילו העוררת הייתה מגישה את הערר באופן מיידי (ונעיר כי אפשרות זו הוצגה לה במסגרת תגובות המשיבה, כמקובל). בערר יכולה הייתה העוררת להתייחס גם להיעדר הנמקה מצד המשיבה בהחלטה, ואולם העוררת משיקוליה בחרה להמשיך ולנסות לקבל מן המשיבה תשובה מפורטת יותר בשלב ההשגה. ספק אפוא אם הזמן שנמשך עד שמוצה ניסיון זה, צריך לעמוד לרעת המשיבה.

23. לעניין האופי הלקוני של התגובות, חלק מהתגובות שהעוררת קיבלה אכן לא התייחסו במישרין לטענותיה, אולם גם בתשובותיה הקצרות עמדה המשיבה בצדק על התנאי הבסיסי שלא התקיים בהגשת הבקשה – לא חלה ירידת מחזורים המזכה במענק. אחרי הכל, גם אם תגובה זו הייתה קצרה ולקונית, היא הייתה נכונה ומדויקת.

24. במכלול השתלשלות העניינים, איננו סבורים שהעוררת התנהלה בתום לב, ולכל הפחות לא במידה כזו המצדיקה כי ההחלטה בעניינה תתבסס על פגמים בהתנהלות המשיבה.

סיכום

25. בשלבים שונים של ניהול ההליך הערנו כי מתווה מוסכם של פשרה עשוי להיות מתאים בנסיבות העניין, ואף הצענו לצדדים להגיע להסכמה למתווה זה או אחר. אולם בדיעבד, נראה כי נכון יותר לומר שמתווה של פשרה היה ראוי ומתאים אילו העוררת הייתה מתנהלת באופן הגון וראוי בעת הגשת הבקשה – אילו הייתה נמנעת מהגשת בקשה בגין החודשים מאי-יוני 2020, ואילו הייתה מגישה את בקשתה בד בבד עם הצהרה נלווית אודות פעילויות העסקיות השונות בצירוף טענותיה על ירידת המחזורים בתקופות

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

השונות. בהתנהלותה, הכשילה העוררת את המשיבה והביאה את המשיבה לאשר לעוררת מענק שלא מגיע לה. בנסיבות כאלו, הניסיון של העוררת להטיל דופי במשיבה בדיעבד איננו ראוי, ואין לעוררת להלין אלא על עצמה.

26. מכל מקום, הדברים אמורים בבחינת למעלה מן הצורך. לגופו של עניין, בהתאם לדיווחי ההכנסות שאינם שנויים במחלוקת, אין לעוררת ירידת מחזורים, ולכן היא אינה עומדת בתנאי הזכאות הבסיסיים הקבועים בחוק ואינה זכאית למענק.

27. הערר נדחה אפוא. בנסיבות העניין, בהתאם לרוח הדברים לעיל, ובהתחשב במצבה האישי של העוררת כפי שהובהר בכתבי טענותיה, איננו עושים צו להוצאות.

28. בטרם סיום, נזכיר כי ההחלטה בשלב ההשגה הייתה מעורבת, וכללה התייחסות הן למענקי ההוצאות הקבועות והן למענקים הסוציאליים. הבהרנו בדיון ונבהיר שוב – החלטתנו זו מתייחסת להחלטה בעניין מענקי ההוצאות הקבועות בלבד. הוועדה אינה מוסמכת לדון במענקים הסוציאליים, אשר בעניינם יכולה הייתה העוררת להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בלבד.

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 60 יום.

ניתנה היום, כ"ד סיון תשפ"ד, 30/06/2024, בהעדר הצדדים.

1848-23

טניה חכמוב, רו"ח
נציגת ציבור

ערן עסיס, עו"ד
יו"ר הועדה